

Sociologický pohled na trh práce

Tomáš Doseděl
dotomas@mail.muni.cz

Kdo a jak pracuje?

Krok 1: řemeslník - umělec

Krok 1: řemeslník - umělec

- Dokáže udělat celý výrobek
- Pracuje doma, prodává doma
- Nerozlišuje volný a pracovní čas
- Nerozlišuje domácí a pracovní peníze

Krok 2: průmyslová výroba

Krok 2: průmyslová výroba

- Deskilizace dělníků: umí jen jeden krok
- Fordizace výroby: výrobní linka
- Práce se přesouvá mimo domov
  - Rozpad tradičních vazeb
  - Vykořeněné masy dělníků ve městech
  - Růst sociálních nerovností

Krok 3: technologická zmena

Krok 3: technologická změna

<https://youtu.be/Ox05Bks2Q3s>

Krok 3: technologická změna

Krok 3: technologická změna

- Zavádění strojů od ~1850
- 4 fáze:
  - Stroje (tkalcovský)
  - Pára (lokomotiva, továrny)
  - Elektřina
  - Roboti, umělá inteligence

Důsledky technologické změny

- Tlak na vyšší kvalifikaci pracovní síly
„počítač nemůže obsluhovat dělník s obecnou školou“
- Vytlačování nejméně kvalifikovaných, jejichž práce je nahraditelná stroji
- Proces je (většinou) pomalý, lidé se stačí (většinou) přizpůsobovat

Kdo bere nejvíc a proč?

Rozdílnost platů

- Buržoazie vs. Proletariát (Karl Marx)
  - Majitelé výrobních prostředků
  - Majitelé pracovní síly
  - Vykořisťování, nadhodnota, fetišizace
  - Zboží má jen hodnotu práce (hodina jako hodina), zbytek mu přisuzujeme společensky

Rozdílnost platů

- Dnešní třídní schémata (EGP, ESeC)
  - Zaměstnavatelé
  - Zaměstnanci

Rozdílnost platů

- Dnešní třídní schémata (EGP, ESeC)
  - Zaměstnavatelé
    - Velcí
    - Malí
    - Samostatně výdělečně činní
  - Zaměstnanci
    - Salariať (placeni za výkon funkce)
    - Zaměstnanci (placeni za výkon práce)

Rozdílnost platů

- Veřejná vs. soukromá sféra
- Muži vs. ženy
- Mladí vs. staří
- Vyučení vs. maturanti vs. vysokoškoláci

Rozdílnost platů

- Vyučený zámečnick v nejlepších letech v soukromé sféře

vs.

- Zdravotní sestra s maturitou ve veřejné sféře

„Všechno působí současně“ -
intersekcionalita

Prekarizace práce

Která práce je špatná?

Která práce je špatná?

- Nepříjemná náplň práce?
- Nízký příjem?
- Zlý šéf?

Která práce je špatná?

- ~~• Nepříjemná náplň práce?~~
- ~~• Nízký příjem?~~
- ~~• Zlý šéf?~~

- Nejistota příjmu
- Nejistota hodin
- Nejistota v osobě zaměstnavatele

Která práce je špatná?

- Nejistota příjmu
- Nejistota hodin
- Nejistota v osobě zaměstnavatele

Taková práce se označuje jako prekérní / prekarizovaná. Lidé, kteří ji vykonávají, tvoří třídu zvanou Prekariát (Guy Standing)

Prekariát – rizikové skupiny

Prekariát – rizikové skupiny

- Ženy (zejména s dětmi)

Prekariát – rizikové skupiny

- Ženy (zejména s dětmi)
- Staří a mladí (začátek a konec kariéry)

Prekariát – rizikové skupiny

- Ženy (zejména s dětmi)
- Staří a mladí (začátek a konec kariéry)
- Migranti

Prekariát – rizikové skupiny

- Ženy (zejména s dětmi)
- Staří a mladí (začátek a konec kariéry)
- Migranti
- Lidé s nízkým vzděláním

Organizační kultura

Organizační kultura

Organizační kultura

Organizační kultura

- Kultura uvnitř organizace
- Upravuje chování členů organizace
- Formuluje vnímání a rozpoznávání významů
- „Dává věcem význam“

Scheinův model

Tři vrstvy

- 1. artefakty
- 2. hodnoty a víry
- 3. základní výchozí předpoklady

Scheinův model

Tři vrstvy

- 1. artefakty
  - Všechno, co je vidět napovrch
  - Uniformy, způsob chování, uspořádání kanceláří
- 2. hodnoty a víry
- 3. základní výchozí předpoklady

Scheinův model

Tři vrstvy

- 1. artefakty
- 2. hodnoty a víry
  - Ideály
  - firemní filozofie
  - etické normy
- 3. základní výchozí předpoklady

Scheinův model

Tři vrstvy

- 1. artefakty
- 2. hodnoty a víry
- 3. základní výchozí předpoklady
  - Společenské normy, výchova, nedotknutelnost majetku
  - osobní práva
  - rovnost mezi muži a ženami...

Scheinův model

Tři vrstvy

- 1. artefakty
- 2. hodnoty a víry
- 3. základní výchozí předpoklad

Dotazy a připomínky?

dotomas@mail.muni.cz